

Enheten för EU:s handelspolitik

Välj ett objekt.

2025-05-16

Dnr 2025/00467-2

Finansdepartementet

Kommerskollegiums synpunkter på betänkandet AI-kommissionens Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)

Er ref: Fi2025/00457

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och handelspolitik. Kommerskollegiums uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Vi har tagit emot AI-kommissionens Färdplan för Sverige och vill lämna följande synpunkter. Kommerskollegium kan styrka färdplanens viktigaste slutsats dvs. att det krävs ett större politiskt ledarskap med strategisk planering och samordning för att i Sverige komma i kapp med AI utveckling- och användningen internationellt.

Utifrån ett handelsperspektiv ser vi positivt att färdplanen lyfter hur internationell handel och EU:s inre marknad spelar en viktig roll för Sveriges konkurrenskraft i AI-eran. Till exempel lyfts både vikten av öppenhet mot omvärlden och hur EU:s regelverk påverkar AI-utvecklingen i kapitlet Tillgång till internationella AI-resurser. Vidare lyfts i kapitlet Ledarskap och styrning hur Sverige kan delta i internationella policyprocesser och regleringar för att främja säker och etisk AI-utveckling, samtidigt som innovation och tillväxt främjas. Utöver EU lyfts processer inom bland annat OECD, G7 och forumet Trade and Technology Council (TTC) mellan EU och USA.

Totalt sett hade AI-kommissionens utredning kunnat ha ytterligare belyst rollen som digital handel spelar för Sveriges AI-utveckling. Kommerskollegium har tagit fram flera analyser med bäring på Sveriges konkurrenskraft inom AI.¹ Regeringen kan ha nytta av dessa i arbetet med att omsätta AI-kommissionens utredning i praktiken. Kommerskollegium ser också viktigt att inte EU:s handelspolitikens betydelse i att driva digital utveckling ska underskattas utan sättas i relation till nationella strategier och policies. Som ett digitaliserat land bör Sverige inom EU kunna driva på för digital handelspolitik för AI-eran.

Mer konkret ser Kommerskollegium att internationella dataflöden står ut som speciellt viktiga för digital utveckling i allmänhet och AI-utveckling i synnerhet. Vi vill därför

¹ Se till exempel: [Policy brief: Trade policy for the age of AI | Kommerskollegium](#), [The GDPR and international trade | Kommerskollegium](#) och [Cloud Services and Export Performance – Evidence and implications for EU policy](#).

lyfta hur viktigt det är att komma vidare med moderna digitala avtal som inkluderar regler om dataflöden, källkod, mot datalokalisering och för regelsamarbete inom dataskydd, AI, med mer. EU har färdigställt några enstaka sådana avtal, med Singapore, Japan och Korea, men fler avtal bör komma på plats med fler länder. Ett tydligt exempel att prioritera idag är Kanada. Det är också viktigt att EU försöker i största möjliga mån de-eskalera potentiella handelsfriktioner med USA inom det digitala området.

Dessutom bör EU undersöka hur man kan synka sig med stora regionala initiativ för digital integration så som Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP) och innovativa samarbeten som Digital Economy Partnership Agreement (DEPA). EU bör också fortsätta investera i globala initiativ för dataflöden, så som Data Free Flow with Trust (DFFT).

Det är också viktigt att EU upprättar fler adekvansbeslut, då dessa skulle förenkla internationella dataflöden med fler länder. Här kan Sveriges nya biståndsinriktning bli relevant då man skulle kunna använda mer biståndsmedel för att hjälpa utvecklingsländer få ett adekvansbeslut på plats, exempelvis tillsammans med stöd genom Global Gateway.

När det gäller reglering av AI har vi tidigare betonat vikten av tydliga regelverk som medför effektiv tillsyn och påtalat att EU:s digitala regelverk kan vara svåra att tolka och tillämpa särskilt för små och medelstora företag men även för våra viktigaste handelspartners.² Vi hade önskat att regleringen av AI och digital innovation hade fått ännu större utrymme i färdplanen då reglering och efterföljande tillsyn har en stor inverkan för användning av säker AI men även för handel och marknadstillträde. Att förstå reglering är också viktigt för att uppmärksamma risker och effekter kopplat till digital innovation, för användare, konsumenter och medborgare. Särskilt då AI som teknik är svår att reglera och utöva tillsyn över.

Beaktat att kommissionen fick i uppdrag att analysera och beskriva hur användning av AI kan påverka och främja Sveriges säkerhet och demokrati ser Kommerskollegium som positivt att färdplanen föreslår åtgärder för att utreda risker kopplat till AI användning. Beaktat ändringar i omvärldsläget, digitala sårbarheter och risker samt de enorma satsningar³ som görs i AI ser Kommerskollegium att färdplanen skulle ha kunnat gå ännu något längre i att identifiera behovet att analysera och ta ställning till AI-utvecklingens risker⁴ (produkt-och tjänsterelaterade samt samhällseliga risker) som

² Se [The EU Single Market in the Digital Era, Innovation, AI, Technical Regulation and Trade](#) samt [The Cumulative Effect of EU Regulations on External Trade](#).

³ Under det senaste decenniet har vi sett en 1-miljardfaldig ökning av datorkraften och en fördubbling av AI-investeringarna vart 2,3:e år, se Investment values based on private AI investment (OWID, 2024) och Trump tillkännagav ett AI-infrastrukturprojekt på 100-500 miljarder dollar med OpenAI och Oracle, vilket ökar USA:s AI-investeringar med 40-300% för att utöka datorkraften

⁴ I skäl 110 i EU:s AI akt t.ex. beskrivs systemrisker som kan utgöra stora säkerhetshot, såsom, att GPAI (General Purpose AI) kan i närtid förstärka fördomar och genomdriva diskriminerande policyer och att avancerad GPAI kan utnyttja sårbarheter, skapa adaptiv skadlig kod och automatisera cyberattacker eller nätfiske. På längre sikt kan avancerad GPAI trotsa människor, störa infrastruktur eller missbruka vapen när den blir mer autonom samt hjälpa till att utforma dödliga patogener med förbättrad överförbarhet, miljöstabilitet eller resistens mot behandling.

bör vägas in sättas i relation till effektivisering och innovation och som AI utvecklingen av avancerade modeller av ett fåtal mäktiga företag kan medföra.⁵ Att inrätta ett nytt institut för AI-säkerhet ser Kommerskollegium dock som ett viktigt steg i rätt riktning.

När det gäller myndigheters användning av AI har Kommerskollegium efterfrågat mer tydliga riktlinjer och en tydligt uttalad proaktivitet för användning av AI. Just nu råder viss juridisk ängslighet, som baseras på oklara riktlinjer kring på vilket sätt AI kan användas i myndigheters verksamhet (det rör både myndighetsutövning, analys och t.ex. kommunikation). Vi ser därmed positivt till förslaget om en AI-verkstad som stöd för den offentliga sektorn och myndigheter för att överkomma rättslig osäkerhet.

Ärendet har avgjorts av enhetschefen Agnès Courades Allebeck i närvaro av ämnesrådet Heidi Lund, föredragande. I den slutliga handläggningen har även utredaren Karin Atthoff, Hannes Berggren och Isaac Ouro-Nimini deltagit.

Stockholm som ovan

Agnès Courades Allebeck

Enhetschef

Heidi Lund

Ämnesråd

⁵ Jan Brauner, Kommissionens säkerhetsexpert inom AI på ett möte med experter från medlemsstater.